

FAKTORİNG SEKTÖRÜ

31.12.2022 tarihinde 2022-56 sayılı basın duyurusu ile TCMB'nin yapmış olduğu mevzuat değişikliği nedeniyle, aktif büyüklüğü 1,0 milyar TL ve üzerinde olan faktoring şirketlerinin Türk Lirası cinsinden faktoring alacaklarından, yıllık bileşik faiz oranı Merkez Bankası'na ilan edilen yıllık referans oranının 2,7 katından (güncel referans orana göre %27,84'den) fazla olanlar %90,0 oranında menkul kıymet tesisine tabi hale getirilmiştir. Bu düzenlemenin başlıca nedeni, faktoring şirketlerinden önce menkul kıymet tesisi zorunluluğu getirilen bankaların, menkul kıymet tutmamak adına özellikle ticari kredileri kısmaları yüzünden, halihazırda faktoring işlemi de yapmakta olan bir kısım ticari kredi müşterisinin faktoring işlemlerini de kısıtlamaktır. 2021 yılsonu finansal veriler dikkate alındığında, 54 faktoring şirketi içerisinde dokuz banka faktoringi ve yedi büyük çaplı bağımsız faktoring şirketi TCMB'nin düzenlemesi kapsamına girmektedir. Bu faktoring şirketlerinin aktif büyüklük toplamı sektörün aktif toplamının %80,6'sını oluşturmaktadır. Haziran 2022 itibarıyla da yarıyıl finansallarını açıklamış olan 27 faktoring şirketine 14'ü bu kapsam içerisinde yer almaktadır.

2021 yılının Ocak-Aralık döneminde 199,6 milyar TL olan sektörün işlem hacmi, 2022 yılının aynı döneminde bankalara getirilen kısıtlamanın da etkisiyle %102,4 artarak 403,8 milyar TL'ye yükselmiştir. Artan toplam işlem hacmiyle birlikte, Ocak-Aralık 2022 dönemi sektörün net faktoring alacakları %113,8 artışla 59,5 milyar TL'den 127,3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Söz konusu artış oranının enflasyon oranının üzerinde yer alması nedeniyle sektörün net faktoring alacaklarının reel olarak %16,1 oranında büyüdüğü görülmektedir. Hem Şubat 2023'te gerçekleşen depremin ekonomiye olan etkileri hem de TCMB'nin almış olduğu kısıtlayıcı önlemler nedeniyle, faktoring işlem hacminin 2023 yılında ciddi oranda azalması beklenmektedir.

Ocak-Aralık 2021 döneminde TL cinsinden yurtdışı faktoring işlemleri toplam işlem hacminin %14,7'sine denk gelmektedir. Söz konusu oran 2022 yılının aynı döneminde %14,6 ile değişmemiştir. Aynı dönem itibarıyla, TL cinsinde yurtdışı faktoring işlemlerindeki artış %100,8 ile enflasyonun üzerinde gerçekleşmiştir. İlerleyen dönemde, Türkiye'nin ana ihracat partneri olan Avrupa'daki yavaşlama ile ABD ve Çin'de öngörülen yavaşlamanın birleşmesi ile birlikte sektörün yurtdışı işlemlerinin azalması beklenmektedir.

TCMB'nin faktoring sektörüne yönelik düzenleme yapmasının bir diğer nedeni de sektördeki net faiz marjının Aralık 2022'de Aralık 2021'e göre %4,7'den %7,1'e yükselmesidir. Bu durum sektörün faiz gelirlerinin 2,3 kat artmasına yol açmıştır. Ancak düzenleme getirilen sektörün, komisyon gelirleri üzerinden marjlarını korumaya yöneleceği düşünülmektedir. Çünkü ağırlıklı olarak bankalardan borçlanan faktoring sektörünün fonlama maliyeti, ağırlıklı mevduatla fonlanan bankalara göre yüksektir. Sektörün ağırlıklı olarak 90 günlük plasman yaptığı ve bankacılık sektöründeki mevduat gibi ucuz bir finansman kaynağına sahip olmadığı dikkate alındığında, sektör şirketlerinin getirisi %7-8 olan menkul kıymetleri tutmayı tercih etmeyecekleri düşünülmektedir. Bu düzenlemede yer alan %27,84 faiz oranına uyulduğu takdirde sektörün net faiz marjına sınırlama getirilmiş olacaktır.

Sektörün faktoring işlemlerinden elde ettiği gelirlerden finansal maliyetlerini çıkardığımızda, sektörün net faktoring işlemlerinden elde ettiği gelirlerin Ocak-Aralık 2022 döneminde 2021 yılının aynı dönemine göre 2,6 kat arttığı görülmektedir. Söz konusu artış karlılığı pozitif etkilerken, gelir tablosundaki karşılık giderlerinin %98,0 oranında ve operasyonel giderlerin %53,2 oranında artması net karı sınırlamıştır. Buna rağmen, sektörün net karı 2,9 kat artış göstermiş ve son 13 yılın en yüksek kar rakamı olarak gerçekleşmiştir. Ancak, TCMB'nin net kar marjına sınırlama getirmesiyle birlikte, sektör komisyon oranlarını ya da başkaca hizmet maliyetlerini devreye alamazsa, 2023'ün ilk yarısında faktoring sektörünün net karının gerilemesi muhtemeldir.

Sektörün faktoring gelirlerindeki yüksek oranlı artışın, operasyonel maliyetlerinin üzerinde gerçekleşmesi sonucu maliyet/gelir rasyosu %49,4'den %29,4'e gerilemiştir. Ayrıca, sektörün personel başına gelirleri ile personel başına giderleri arasındaki fark 5,6 kat artış göstermiştir. Dijitalleşmenin etkisinin yanı sıra artan marjın da söz konusu verimlilik artışında etkisi bulunmaktadır.

FAKTÖRİNG SEKTÖRÜ

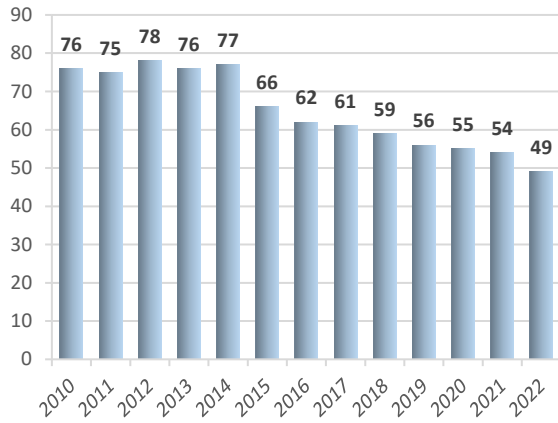
Sektörün artan brüt faktoring alacaklarından daha az oranda artan nominal tahsili gecikmiş alacakları (TGA) nedeniyle, TGA oranı %2,8'den %1,6'ya gerilemiştir. Söz konusu gerilemeye rağmen sektörün bilançosunda yer alan karşılık kalemi nominal TGA tutarının üzerinde yer almıştır. Bu durum, bazı faktoring şirketlerinin temkinli olmak adına nominal TGA üzerinde karşılık ayırdığını göstermektedir. Bu nedenle, sektörün açık kredi riski ((Nominal TGA tutarı-Karşılık Gideri)/Toplam Özkaynaklar) eksiye geçmiştir.

Sektörün net karındaki artış özkaynakların %52,8 artmasını sağlarken, aktif toplamının %108,7 oranında artması ile birlikte özkaynak oranı %16,6'dan %12,2'e gerilemiştir. Brüt faktoring alacaklarının özkaynaklara oranı olan kaldıraç oranı da 5,7'den 7,8'e yükselmiştir.

2022 yılında faktoring şirket sayısı Aralık 2021'de 54 iken, Aralık 2022'de 49'a gerilemiş ve beş faktoring şirketinin üçünün faaliyetlerine, sektöre yönelik olarak getirilen ödenmiş sermayenin en az 50,0 milyon TL olma zorunluluğunu sağlayamadığı için son verilmiştir. TCMB'nin yeni düzenlemesine faktoring şirketlerinin göstereceği uyum, sektör içerisindeki rekabeti yeniden şekillendirecektir.

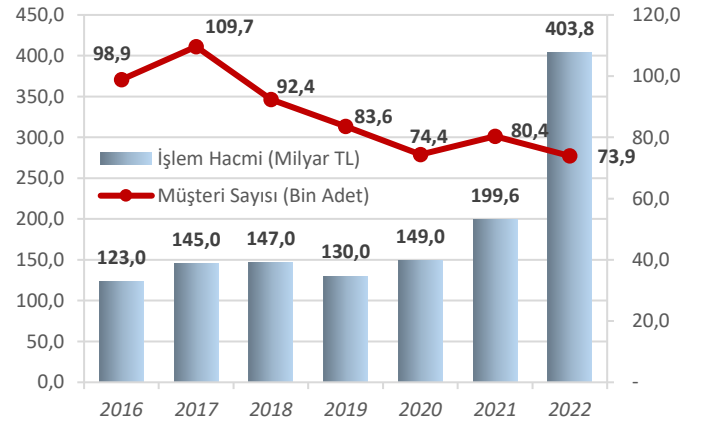
GÖSTERGELER

Şekil 1-Faktoring Şirket Sayısı

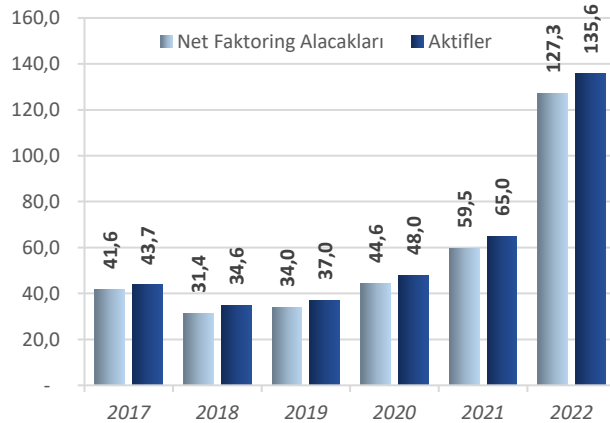
Kaynak: BDDK

Şekil 2-İşlem Hacmi ve Müşteri Sayısı

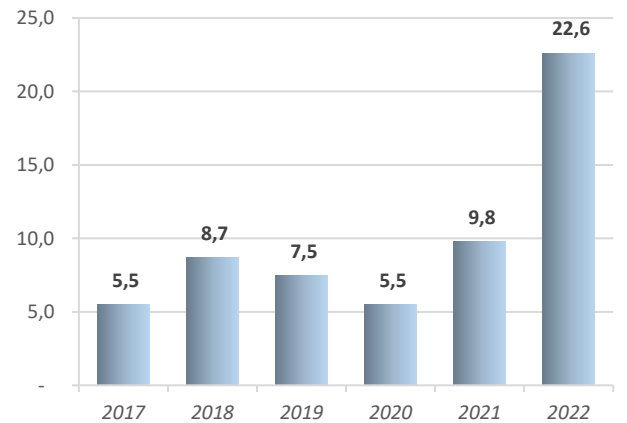
Kaynak: FKB ve BDDK

Şekil 3-Aktifler ve Net Fak. Alacakları, Milyar TL

Kaynak: BDDK

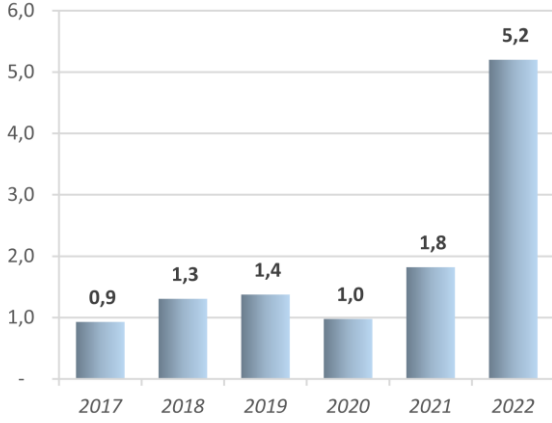
Şekil 4-Sektörün Faktoring Gelirleri, Milyar TL

Kaynak: BDDK

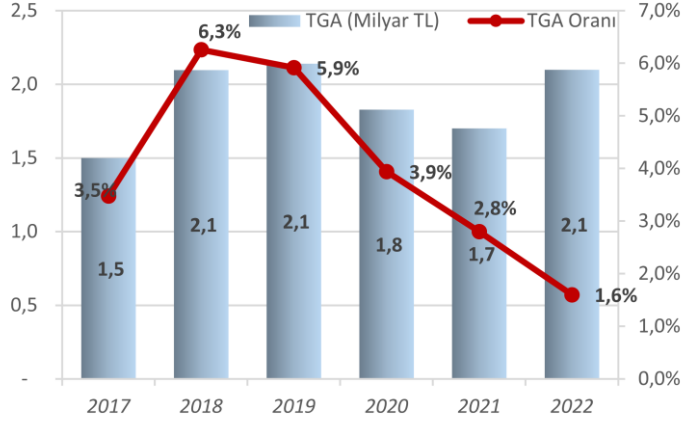
GÖSTERGELER

Şekil 5-Sektörün Net Karı, Milyon TL

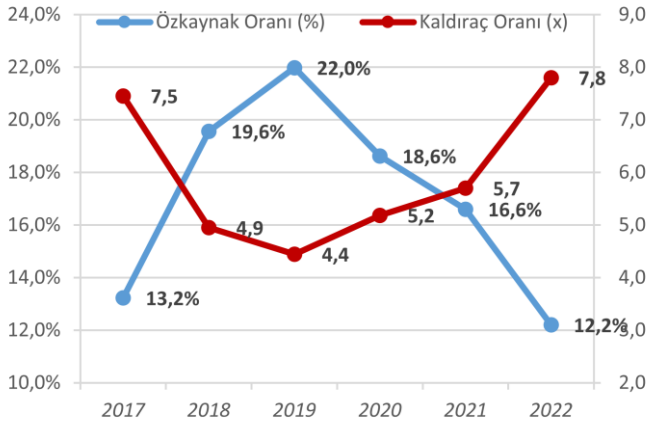
Kaynak: BDDK

Şekil 6-TGA ve TGA Oranı

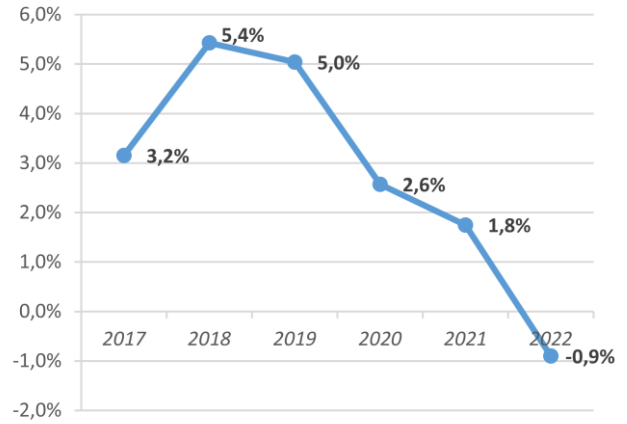
Kaynak: BDDK

Şekil 7-Özkaynak ve Kaldıraç Oranları

Kaynak: Turkrating

Şekil 8-Açık Kredi Riski

Kaynak: Turkrating

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
